

A photograph of a wooden barn by a lake under a dark sky. The barn is made of dark wood and has a corrugated metal roof. There are several windows with white frames. In the background, there are more wooden buildings and a forest of trees. The sky is dark and cloudy. The water in the foreground is dark and has some ripples. The overall mood is somber and atmospheric.

ULVÖNIN
MURHAT

Lina Areklew

HÄPEÄPILKKU

JÄNNITYSROMAANI

TAMMI

Lina Areklew

Häpeäpilkku

Suomentanut Helene Bützow

TAMMI

HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos *Av skam* ilmestyi 2023.

Copyright © 2023 Lina Areklew

Suomenkielisen laitoksen © Tammi ja Helene Bützow 2024

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

First published by Bazar Förlag, Sweden

Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-5916-1

Anopilleni Tealle

*Yhteinen aikamme jäi aivan liian lyhyeksi,
mutta kosketit minua syvästi ja elät minussa aina.
Yksi parhaista sanonnoistani on peräisin sinulta:
Rakastan sinut kuoliaaksi, mokoma pirulainen.*

Prologi

”Oletko nyt ihan varma, että kukaan ei nähnyt meitä?”

Melker kyykisteli veneessä. He olivat suunnitelleet geokätkön paikkaa jo monta kuukautta. Olisi harmi jos joku näkisi heidät piilottamispuuhissa ja löytäisi kätkön selvittämättä koordinaatteja itse.

”Hei chillaa jo vähän.”

Hugo kumartui isänsä moottoriveneen ohjauspulpetin ylle ja hidasti vauhtia. Saaren ulkopuolella vesi oli melkein sata metriä syvää, mutta pian oli edessä matalikko.

”Perhana.” Hän jarrutti mutta liian myöhään. He kuuluivat pian, kuinka kallis moottorivene raapi kalliota.

”Pitää vain toivoa, ettei faija näe tuota.” Hugo hymyili vinosti olkansa yli.

Melker epäili, että oli ihan sama, saiko Hugon isä tietää, että he olivat naarmuttaneet hänen uuden veneensä runkoa. Hugon isä oli tyytyväinen niin kauan kuin Hugo säilytti asemansa parhaana laitahyökkääjänä KB65:n juniorijoukkueessa, jonka valmentaja hän oli. Hugosta tulisi uusi Zlatan, niin se vain oli. Ja niin kauan kuin ei ollut kyse ottelusta eikä treenistä, hän sai tehdä mitä halusi. Todistuksellakaan ei ollut suurta väliä, koska jalkapallokuningas tienasi miljoonia sponsorirahaa. Melkerin vanhemmat olivat toista maata. Kumpikin oli opiskellut kaupiksessa ja oli sillä kannalla, että tärkeintä oli hyvä koulutodistus. Faija oli pukupellen hommissa Hägglundilla, joka valmisti telakuorma-autoja ja mutsi oli töissä pankissa. Hän halusi Melkerin

kesätöihin pankkiin, kunhan tämä aloittaisi lukion. Mutta kuka muka haluaa töihin pankkiin? Melker ei voinut kuvitella mitään pahempaa kuin istua jossakin pölyisessä konttorissa selittämässä vanhoille sinitukkaisille tädeille, miten nettipankki toimii.

Melker halusi geologiksi. Hän oli saanut ensimmäisen geologiapakkauksensa yhdeksänvuotiaana, ja maaperä ja vuorilajit olivat kiehtoneet häntä siitä lähtien. Hänen kiinnostuksensa ulottui planeettojen poikkileikkauskuvista epämääräisiin new age -oppeihin, joiden mukaan kristalleilla oli erilaisia ominaisuuksia. Geokätköilyyn hän oli tutustunut sattumalta geologian kautta. Melker oli saanut käydä isän veneellä katsomassa kuuluisaa nordininharmaatagraniittia, jota kutsuttiin rapakiveksi. Sillä reissulla hän oli tavannut kaksi tanskalaista geokätköilijää. He olivat selittäneet pelin idean, ja Melker oli jäänyt heti koukkuun. Hugo oli innostunut asiasta, ja he olivat harrastaneet sitä kohta kaksi vuotta. Moni heidän kätköistään oli mainittu ruotsalaisilla ja ulkomaisilla geokätköilyfoorumeilla. Heillä oli yhteinen tili nimeltä Sons of Rock, vaikka oikeastaan vain Melker oli kiinnostunut maan uumenista. Heidän viimeisimmät kätkönsä kuuluivat mysteerikätköjen sarjaan, ja tänään heidän oli määrä piilottaa bonuskätkö niille, jotka olivat tajunneet heidän johtolankansa ja voisivat löytää paikan. Kätkön sijoittaminen Marviksgrunnanin vanhaan kaivokseen oli kaksin verroin haus Kempaa, ja Melker paloi jo halusta kuulla, ketkä onnistuisivat löytämään sen.

”Tästä tulee siis ihan fucking eppistä. Hugo hyppäsi ketterästi laidan yli ankkuroidakseen veneen. Melker nosti ulkolaitamoottorin ja veti avaimen veneen virtalukosta. Hän työnsi korkkikellukkeeseen kiinnitetyn avainnipun istuinpenkin alle. Hugo ja Melker olivat veneilleet yhdessä lapsesta asti. Kummallekaan ei tarvinnut enää sanoa, mitä piti milloinkin tehdä. Se oli jo selkäytimessä.

He ottivat esiin kahluuhousut ja kassin jossa muovilaatikko oli. Laatikossa oli pakollinen lokikirja, mutta myös joitakin vaihtoesineitä. Kindermunien muovihahmoja, muutama tarra

ja avaimenperiä. Vaihtokamaa harrastivat etupäässä lapsiperheet. Joskus kävi niin, että geokätköilyyn vihkiytymättömät jäsit varastivat laatikon sisällön, mutta Melker ja Hugo panivat niihin silti aina jotakin. Tämä kätkö ei kuitenkaan ollut lapsiystävällinen, sillä sen löysi vain kahlaamalla veden täyttämään malmikaivokseen.

Vanha kalastajakylä oli autio. Ankkuripaikan kallioilta oli korkeintaan viisikymmentä metriä kaivoksen suulle. Polun ympärillä oli sivukiveä eli raakkua, louhimisen sivutuotetta jonka malmipitoisuus oli alhainen. Melkerillä oli jo hiki. Häntä harmitti ettei ollut pukenut neopreeni-kahluuhousuja päälleen vasta perillä.

Hugo ojensi Melkerille kätensä, ja he ylittivät yhdessä särmikkään kalliolohkareen, joka osittain tukki kaivoksen sisäänkäynnin. Matala maanalainen järvi oli jo metrin päässä, ja Melker ja Hugo tasapainoilivat kylmässä vedessä käsivarret ojossa. Kivet heidän jalkojensa alla olivat liukkaita, mutta vesi oli kristallinkirkasta, ja Melker näki vaivatta minne laski jalkansa. Kaivoksen pimeys nielaisi heidät nopeasti. Kylmyys tunkeutui paksujen kahluuhousujen läpi, eikä Melker enää hikoillut. Luolassa kaikui pisaroivan pohjaveden ääni. He menivät mahdollisimman nopeasti pohjoista kohti. Heti vasemmalla oli kivipylväs, joka kannatteli kuusikymmentä vuotta vanhan kaivoksen kattoa. Ulkopuolella oli useita varoituskylttejä, joissa ilmoitettiin kaivoksessa kävijöiden liikkuvan omalla riskillä. Ne voisivat pelästyttää jotkut geokätköilijät pois, mutta useimmat olivat melkoisia hard core -tyyppisiä ja valmiit ottamaan riskejä tosi hyvän kätkön takia.

Hugo ja Melker tulivat pian isoon luolaan, jonka he olivat päättäneet kätköpaikaksi. Vähän peremmälle oli muodostunut sorainen rantakaistale, mutta pohja vietti jyrkästi siitä eteenpäin. Malminetsintä oli vienyt kaivostyöläiset yhä pitemmälle ja syvemmälle, ja ison salin perällä oli niin syvää, etteivät jalat yltäneet pohjaan.

”Tämä on hyvä paikka”, Hugo kuiskasi ja osoitti isoja kiviä, jotka näyttivät siltä kuin ne olisivat sortuneet alas luolan

katosta. Hän laskeutui polvilleen ja alkoi kaivaa soraa pois saadakseen ujutetuksi muovilaatikon kivien väliin. Melker yritti pitää taskulamppua niin, että Hugo näki mahdollisimman hyvin. Tässä osassa kaivosta oli pimeää, mutta aurinko paistoi edelliseen tilaan kaivoksen suuaukosta. Melker säpsähti. Hän ajatteli nähneensä varjon oviaukossa. Piru vie. Oliko joku sitenkin nähnyt heidän tulevan tänne?

”Älä heiluta sitä lamppua!” Hugo sähähti.

”Luulin nähneeni jonkun”, Melker sanoi.

”Älä höpötä. Saaren tällä puolella ei ole käpyäkään nyt kun lomakausi on ohi.”

Hugo nosti pienehkön kiven syrjään tehdäkseen tilaa muovilaatikolle. Melker vilkuili oviaukolle varjon varalta, mutta ei nähnyt enää mitään. Hän oli käynyt vaikka kuinka monessa luolassa sen jälkeen kun oli aloittanut geokätköilyn, mutta tästä luolasta tuli jotenkin ikävä tunne.

”Onko pian valmista?”

”Mikä on, pelkäätkö pimeää vai?”

Melker kääntyi taas oviaukkoon päin, ja taskulampun valokeila seurasi mukana.

”Mitä helvettiä?” Hugo pudotti kiven kädestään.

”Anna tänne se taskulamppu!” Hugo sanoi.

”Ota rauhallisesti. Varmistin vain, ettei kukaan ole tulossa.”

”Lamppu tänne!”

Melker antoi taskulampun.

”Ota iisisti. Mikä sinua vaivaa?”

”Katso!” Hugo sanoi ääni vapisten.

Melker laski muovilaatikon lokikirjoineen sorakaistaleelle ja kumartui katsomaan Hugon valaisemaa kohtaa.

”Ei kai tuo ole...”

Hugo kallistui taaksepäin, mutta osoitti yhä taskulampulla kivien väliin.

Kylmät väreet kiirivät Melkerin selkäpiitä pitkin, kun hän näki mitä siellä oli.

Perjantai 21. elokuuta
2020

1

Sofia kuuli Astridin kirkuvan. Keskeytymättä ja vihlovasti, kimakammin kuin koskaan, mutta sitten ääni katkesi kuin seinään. Sofia ehti ajatella, että jokin oli pielessä, että tytär oli vaarassa, ja hän kuuli unessa lähestyviä askelia. Oven takana oli joku. Sofia yritti herätä. Yritti saada peiton päältään ja juosta Astridin luo, mutta siitä ei tullut mitään. Ruumis oli kuin halvaantunut, ja käsivarret olivat liimautuneet kroppaan kiinni.

Hän avasi silmänsä ja kohtasi Tordin katseen, tämä oli kumartunut hänen ylleen ja näytti huolestuneelta. Sofia haistoi kahvin hänen hengityksessään. Tordilla oli Astrid sylissä. Tyttö piti kuristuksenomaisesti kiinni Tordin ruudullisesta paidankauluksesta, kun tämä ravisteli Sofiaa käsivarresta.

”Sofia, näet unta.”

Kummisetä laski Astridin varoen sänkyyn Sofian viereen. Sofia haukotteli, veti tyttären lähemmäksi ja hengitti lapsensa huumaavaa tuoksua. Sofia oli yhä ihmeissään siitä, että oli lopulta ja vastoin kaikkia todennäköisyyksiä saanut tulla äidiksi. Mutta Astrid alkoi kiemurrella jo muutaman sekunnin kuluttua. Hän nosti takapuoltaan ja onnistui likistämään kasvonsa Sofian rintakehää vasten. Pian hän sai kiinni Sofian solisluusta ja pystyi nousemaan käsiensä varaan. Tutti oli tiukasti hampaattomassa suussa, ja hän hymyili Sofialle leveästi, ylpeänä siitä että oli keplotellut itsensä vapaaksi.

”Kappas vain, kirppuseni. Etkö halua loikoilla tässä äidin kanssa?” Sofia suukotti Astridin otsaa ja yritti nousta ylös tyttö

syllissään. Mutta vatsalihakset eivät olleet palautuneet entiselleen kuluneen puolen vuoden aikana. Tord otti Astridin, joka alkoi heti tunnustella miehen ahavoituneita kasvoja pienillä käsillään. Kuin ei voisi oikein uskoa, että Tord oli oikeasti olemassa.

Tord oli ollut Astridille kaikki kaikessa sen jälkeen, kun Sofia lakkasi imettämästä. Tord oli Astridin suurin rakkaus aivan riippumatta siitä, kuinka paljon Sofia hellitteli, leikki, ruokki tai kävi lapsen kanssa vaunulenkkeillä. Tytön ilme kirkastui aina kun hän kuuli Tordin tulevan ovesta. Astridin iltatoimet kestivät kolme kertaa kauemmin kuin niinä harvoina öinä, jotka Tord nukkui omassa talossaan.

Sofia olisi ehkä voinut olla mustasukkainen siitä, että hänen lapsensa suosi avoimesti jotakuta toista, mutta hänellä ei ollut sellaisia tunteita. Tord oli Sofialle kuin isä, eikä tämä olisi selvinnyt ilman häntä Astridin syntymän jälkeen. Tord oli ollut Sofian lähellä joka ainoa päivä Astridin dramaattisesta syntymäyöstä lähtien. Aluksi kaikki kolme nukkuivat yläkerran parisängyssä. Kummisedän läsnäolo oli tuntunut turvalliselta, kun Sofia heräsi keskellä yötä painajaisiin. Mutta mitä enemmän hän oli toipunut, sitä pidempään Tord oli antanut hänelle ja Astridille kahdenkeskistä aikaa. Hän oli kuitenkin koko ajan tavoitettavissa. Kun Sofian piti lähteä Örnsköldsvikiin lääkäriin tai psykologin kontrolliin, Tord tuli nurisematta mukaan, vaikka ei lähtenyt mielellään Ulvönistä. Odotellessaan hän kiersi keskustaa työntäen Astridia vaunuissa. Sen jälkeen he joiivat kahvit Lundbergsilla ja kävivät hakemassa ennalta tilatut ruokaostoksensa Willysiltä ennen kuin palasivat lautalla kotiin.

”Laitoin kahvia”, Tord sanoi. ”Ja keitin muniä.” Sofia nyökkäsi, veti pitkät vaaleat hiuksensa poninhännälle ja otti aamutakin. Vyötä sitoessaan hän meni Tordin ja Astridin luo, painoi nenänsä tyttären kaulamakkaroihin ja puhalsi ilmoille törisevän äänen. Lapsi nauroi kurluttaen ja painoi päänsä Tordin olkaa vasten. Jo iloinen ääni sai Sofian sydämen sulamaan. Hän

tiesi kaikkien vanhempien ajattelevan samalla tavalla, mutta hänen lapsensa oli silti kaunein koskaan syntynyt lapsi. Tummanruskeat silmät olivat suuret ja pyöreät, ja niiden ilme oli aina utelias. Rusottavia vauvanpyöreitä kasvoja kehystivät ruskeat, melkein mustat kiharat.

Astrid oli kehittynyt nopeasti kaikessa, mutta hampaat eivät olleet vieläkään puhjenneet. Hän oli kääntynyt ensimmäisen kerran vatsalleen kolmen kuukauden ikäisenä ja nyt hän seisoi tukevasti sylissä kun häntä pidettiin käsistä. Sofia pelkäsi päivää, jona tyttö alkaisi kävellä. Talon lapsiturvallisuuksi ei ollut vielä tarkastettu, ja erilaiset kauhuskenaariot pyörivät Sofian päässä. Miksi hän ei ollut hoitanut asiaa kuntoon aikaisemmin? Kaj oli jo ostanut läjäpäin lapsilukkoja ja portteja mantereella olevaan asuntoon.

Sofia toivoi, että olisi voinut kysyä joltakulta omasta lapsuudesta. Mutta ei ollut ketään jolta kysyä. Isä Sten oli hävinnyt taistelun syöpää vastaan melkein kaksikymmentä vuotta sitten ja Claire... No, Sofialla ei ollut tietoa Clairen olinpaikasta. Eikä sillä ollut väliäkään. Hän ei ollut Sofialle äiti silloinkaan, kun he asuivat saman katon alla. He eivät olleet pitäneet yhteyttä enää moneen vuoteen, eivät sen jälkeen kun Claire oli jättänyt Ulvönin talon ja Örnköldsvikin huoneiston Sofialle. Luultavasti Claire oli palannut sukunsa luokse Ranskaan ja omistautunut viininjuonnille ja posliinifiguriinien keräämiselle, ainoille asioille jotka olivat häntä koskaan kiinnostaneet. Sofia ei ollut koskaan edes harkinnut etsivänsä hänet käsiinsä. Hänen näkökulmastaan kumpikin vanhempi oli kuollut, ja siihen hän oli mukautunut.

Tord korjasi Astridin parempaan asentoon sylissään.

”Margit sanoi, että tänä vuonna on paljon kantarelleja. Men-täisiinkö viikonloppuna retkelle? Hän oli nähnyt lakkojakin.”

”Jaahas.” Sofia kohtasi Tordin katseen ja yritti olla hymyilemättä merkitsevästi.

”Hei, anna nyt olla!”

Margit oli eläkkeellä oleva kätilö, joka oli auttanut Sofian ja Astridin mantereelle dramaattisen synnytyksen jälkeen, eikä keneltäkään jäänyt huomaamatta, että hän ja Tord olivat tykäs-
tyneet toisiinsa. Sen jälkeen kun Tord oli muuttanut Sofian luo, Margit oli ottanut asiakseen käydä katsomassa Astridia, vaikka Sofia oli Örnsköldsvikin hyvin toimivan neuvolan asiakas.

Tord lähti makuuhuonetta kohti. Hän pysähtyi puolimat-
kassa, ja katsoi olkansa yli. Loi Sofiaan vakavan katseen, joka varoitti esittämästä vastalauseita.

”Lähdemme kymmeneltä kaupunkiin.”

Sofia avasi suunsa protestoidakseen, mutta Tord oli jo lähte-
nyt huoneesta. Kaikki se, mikä oli vasta äsken tuntunut upealta, luhistui sekunnissa tuhkakasaksi, mutta Sofia tiesi, että se askel oli otettava, mikäli hän aikoi toteuttaa aikeensa ja palata töihin. Hän kaipasi jopa pomoaan, rikoskomisario Vera Nordlundia, vaikka tämä olikin sitä mieltä, että oli liian aikaista palata töi-
hin puolen vuoden kuluttua synnytyksestä. Mutta Sofialla oli ikävä työtään. Hän tietysti rakasti tytärtään suunnattomasti, mutta työ poliisina oli hänelle enemmän kuin ammatti. Eikä sen merkitys vähentynyt siitä, että hänestä oli tullut äiti. Hän halusi takaisin. Saamaan asioita aikaan, vaikuttamaan niihin. Rakentamaan lapselleen parempaa maailmaa.

Mutta siihen sisältyi väistämättä Kajin tapaaminen.

2

”Tiedätkö missä fööni on?”

Ida istui olohuoneen lattialla pää painuksissa ja hieroi pitkää märkää tukkaansa vaaleanpunaisella pyyhkeellä. Hän oli alasti, ja vesipisarat kimaltelivat ruskettuneella iholla. Fredrik istui sohvalla ja penkoi laatikkoa, jossa luki *Sekalaista*.

He olivat tyhjentäneet ensiksi Fredrikin asunnon. Siihen oli mennyt vajaa päivä. Suurin osa huonekaluista oli myyty jo aikoja sitten, ja pakata piti enää harvat astiat keittiön kaapeista, kaksi ikkunalampetta joita Fredrikillä ei ollut aikomustakaan ottaa käyttöön mutta joita hän ei halunnut jättääkään asuntoon, muutama laatikollinen talvivaatteita, valokuva-albumit ja vintillä oleva läjä papereita. Muu jouti kaatopaikalle. Fredrik halusi aloittaa alusta. Hän ei ottanut mukaansa mitään mikä muistutti aikaisemmasta elämästä. Ida sen sijaan halusi säilyttää kaiken. Käsien virkatun päiväpeitteen, pörröiset vaaleanpunaiset villit, kirppikseltä ostetut parittomat kupit ja lasit ja ennen kaikkea aniliininpunaisen samettisen nojatuolin, joka oli niin ruma että pahaa teki. Viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana Idan elämä oli ollut täyttä helvettä. Jos kaikenlaisen rojun ja rihkaman säilyttäminen antoi hänelle hallinnan ja vakauden tunnetta, Fredrik oli viimeinen henkilö rajoittamaan sitä.

Kun he olivat kertoneet olevansa aikeissa muuttaa, kaiken lisäksi vielä Örnsköldsvikiin, Fredrikin tulevat appivanhemmat olivat revenneet riemusta. Kaupungissa asui Idan isälle läheinen serkku, ja perheet kyläilivät toistensa luona monta kertaa

vuodessa. Ja kävi niin, että Fredrikille ja Idalle oli oitis järjestyntynyt asunto Varvsbergetistä, Kusthöjdenin alueelta. Björn ja Lotta Niemi olivat ostaneet huippumodernisti remontoitun rinneralon, jonka jokaisessa kerroksessa oli terassi ja näköala Örnköldsviksfjärdenille. Taloa oli määrä muokata siten, että alemman kerroksen voisi joskus vuokrata. Se on sijoitus, oli Fredrikin tuleva appiukko väittänyt, ja Ida ja Fredrik saisivat asua ylemmässä huoneistossa niin kauan kuin haluaisivat.

Fredrik oli tietysti kiitollinen, mutta järjestelystä tuli hiukan ikävä tunne. Hän oli tarjoutunut myymään mumminsa huoneiston vuokraamisen sijasta, mutta Björn ja Lotta eivät halunneet kuulla puhuttavankaan sellaisesta. Muutto olisi heidän tyttärelleen uusi alku. Se tarkoittaisi myös pienempää välimatkaa, olkoonkin että Örnköldsvikin ja Övertorneån välillä oli yli viisisataa kilometriä. Björn ja Lotta olivat jo tulossa ensivisiitille, vaikka Fredrik ja Ida olivat tuskin ehtineet muuttaa uuteen kotiinsa.

Myös Inga ja Hans, Fredrikin bonusvanhemmat, olivat olleet sitä mieltä, ettei Brahegatanin asunnon myyminen ollut hyvä ajatus. Inga oli sanonut hienovaraisesti, että yhdessä asumista kannattaisi ensin kokeilla jonkin aikaa, ennen kuin luopuisi siitä ainoasta asiasta, joka vielä yhdisti Fredrikin perheeseensä. Fredrik oli myötäillyt vaisusti mutta ollut mielessään täysin vakuuttunut siitä, ettei mikään pidätellyt häntä enää Tukholmassa. Mummi oli kuollut jo kauan sitten, eikä Östermalmin huoneisto tuntunut enää kodilta, jossa he kumpikin olivat asuneet. Äitiä, isää ja pikkuväljeään Niklasta hän yritti parhaansa mukaan olla ajattelemaatta. Hän pelkäsi joutuvansa taas ahdistuksen syövereihin juuri, kun elämä tuntui kääntyvän parempaan suuntaan.

Fredrik seurasi Idaa katsellaan ja jäi katsomaan hänen paka-roitaan. Ida oli hyvin kaunis. He olivat tunteneet toisensa vajaan vuoden, eikä Ida ollut koko sinä aikana yrittänyt muuttaa Fredrikiä. Ei ollut vaatinut eikä pääsmännyt. Ida ymmärsi häntä paremmin kuin hän itse.

Juuri Ida oli ehdottanut muuttamista, kun Fredrik oli hyväksytty poliisikorkeakoulun etäopintoihin Uumajassa. Kaikki lähiopetus oli kampuksella, ja tuntui järkevältä etsiä asuntoa siltä suunnalta. He olivat kuitenkin tulleet toisiin ajatuksiin, kun Idalle oli tarjottu haluttua logopedin paikkaa Örnsköldsvikin sairaalassa. Örnsköldsvikistä oli vain tunnin junamatka Uumajaan, ja asunnot olivat siellä paljon halvempia. Fredrik oli ensin pitänyt ratkaisua pätkähulluna. Miten hän voisi aloittaa alusta paikassa, jossa oli ollut vähällä menettää henkensä? Kaupungissa jossa Sofia asui. Mutta ilo opiskelupaikasta poliisikorkeakoulussa oli niin suuri, että hän oli työntänyt ajatuksen mielestään. Ja kaikki olikin ratkennut kuin ihmeen kaukana. Fredrik oli rakastunut ja menisi naimisiin, Ida oli saanut työpaikan, Niemen anteliaan perheen ansiosta heillä oli katto päänsä päällä, ja Fredrik voisi viimeinkin toteuttaa unelmansa poliisiin urasta.

Siitä huolimatta hän ajatteli joskus lasta. Pientä vastasyntynyttä, jota oli pitänyt sylissään sinä jääkylmänä maaliskuisena yönä. Sofian tyttärtä. Sofia oli ollut synnytyksen jälkeen sokissa ja antanut pienen, valkoiseen froteepyyhkeeseen käärityn vauvansa hänelle. Hän ei ollut sanonut mitään, mutta Fredrik oli huomannut yhdennäköisyyden. Hänellä itsellään oli oliivi-iho. Hänellä oli tummanruskeat hiukset. Ei Kajlla.

Kun Fredrik oli myöhemmin soittanut Sofialle, tämä oli kieltäytynyt puhumasta asiasta hänen kanssaan. Hän oli kertonut että Kaj Marklund, hänen entinen naimisissa oleva rakastajansa, oli jo jättänyt isyydenvahvistamisilmoituksen verovirastoon ja oli nyt lapsen isä. Fredrik oli protestoinut. Ei niin äänekkäästi kuin olisi pitänyt. Suhde Idan kanssa oli ollut vielä silloin hyvin hauraassa vaiheessa. Fredrik oli yrittänyt puhua Sofian kanssa Idan selän takana. Kun siitä ei tullut mitään, Fredrik oli soittanut Kajlle, joka oli heti soittajan nimen kuultuaan kieltänyt häntä ottamasta enää yhteyttä ja paiskannut luurin korvaan. Pian sen jälkeen eteisen lattialle oli ilmestynyt A4-kokoinen

kuori. Siinä oli ollut kaksi paperia. Yhdessä kerrottiin, että Kaj oli vaatinut isyystutkimusta, ja toisessa oli oikeaksi todistettu ja allekirjoitettu tutkimustulos. Tutkimus osoitti Fredrikin olleen väärässä. Kaj oli lapsen biologinen isä. Kesti monta viikkoa ennen kuin Fredrik pystyi hyväksymään tilanteen. Jollain tasolla hän oli ollut helpottunut. Hän ei ollut kykenevä huolehtimaan lapsesta, koska oli vasta hiljattain oppinut pitämään huolta itsestään. Toisella tasolla Fredrik oli syvästi pettynyt.

Hän karkotti mielestään ajatukset Sofiasta ja lapsesta. Hän oli nyt ja olisi jatkossakin Idan kanssa. Ida tuntui vaistonneen Fredrikin katseen niskassaan, lakkasi kuivaamasta tukkaansa, katsoi häntä olkapäänsä yli ja hymyili.

”Kuulehan nyt, pervo! Tarvitsen sen föönin. Äiti ja isä tulevat ihan kohta.” Ida heitti pitkät märät hiuksensa pään yli, ja ne osuivat läiskähtäen selkään. ”Sitä paitsi täällä täytyy siivota, nyt ei ole aikaa hullutuksiin.”

”Vai hullutuksiin? Kuka tässä hulluttelee?”

Fredrik ponnahti sohvalta, tarttui Idaa vyötäisiltä ja veti itseään vasten. Ida nauroi ja yritti muka paeta.

Sitten hän lakkasi nauramasta, kietoi kätensä Fredrikin kaulaan ja painautui tätä vasten. Fredrik tunsi kehonsa reagoivan heti.

”Okei sitten”, Ida sanoi hymyillen. ”Ehkä voimme pitää pienen paussin.”

1959

Rannekello näyttää varttia yli kahtatoista. Pian on ruokatunti. Kellotaulun pintaa sivellessä tuntee vuosien saatossa syntyneet naarmut. *Ragnalle*, lukee taustapuolella. Bertilin ostama. Oli kuin se olisi houkutelut minua vaatekomeron punaisessa korurasiassa. Oikeastaan minun ei pitäisi käyttää sitä, mutta en usko että Bertil huomaa. Kello on liian sievä lojumaan laatikossa. Vedän paidanhihat rystysten yli ja työnnän kädet kainaloihin. Alkukesä lämmitää jos on tuulensuojassa, mutta tänään tuuli on tunkeutunut sankan metsän läpi ja vonkuu kaivostornin ruosteisessa peltikatossa.

Kävimme vähän aikaa sitten kaivoksessa. Seisoimme siellä kylki kyljessä pölyn ja puun hajussa, kaivoskuilun ummehtuneen raskaassa ilmassa. Yksitoista ihmistä tuijotti alas yli sata metriä syvään porareikään, kun joku mies jonka nimeä en tiedä laskettiin alas isossa metallisaavissa. Valo hiipui hitaasti vuoren uumeniin, ja pian alkoi kuulua paineilmaporan jyrinä.

Johtaja Erlandsson Höganäs-Bullesholmista oli tohkeissaan. Aivan kuin kaivosmies olisi hoitamassa tärkeää tehtävää avaruudessa. Kuin he olisivat katsoneet oikein Sputnikia.

Kaivokselta odotetaan paljon. Vanadiinia sisältävän malmin on määrä tuoda saarelle yltäkyläisyyttä ja rikkauksia. Antaa työtä kalastajille, joiden saaliit hupenevat vuosi vuodelta. Kaivoksen edut tuntuvat loputtomilta. Minusta reikä on pikemminkin kuin musta kuilu suoraan helvettiin.

Kun mies on kiskottu takaisin maan pinnalle, me kaikki menemme alas Hiililaiturille ja sieltä pohjoissaarelle syömään

lounasta. Meidät viedään hotelliin lounaalle kahdella puuveneellä joissa on laitapenkit kummallakin puolella. Hienoa sen olla pitää. Vaikka muuten emme käy hotellissa koskaan emmekä syö edes lounasta. Aamupala ja iltaruoka riittävät, Bertilillä on tapana sanoa. Lounaat ovat herrasväkeä varten.

Jos johtaja Erlandssonia rouvineen ja lapsineen ei lasketa, mukana on meidän perheemme lisäksi kaksi muuta. Toinen mies on saarelta ja toinen on töissä Höganäs-Billesholmissa. Luulen että insinöörinä tai geologina. Vaihdamme muutaman sanan. Hän on mukava. Norrbottenista. Kaivokseen pääsyä odotellessa hän näytti minulle, mitä kaikkia lintuja osasi matkia. Tosi taitavasti.

En oikeastaan tiedä, miksi olemme täällä. Bertil haluaa ehkä esitellä meitä Sörländetin ihmisille. Hänellä on maata ja siivo perhe. Bertil ei tietenkään kerro, että hänen lähes aikuinen poikansa ei kelpaa kaivostöihin. Eikä sitä, että hänen nuori kauris vaimonsa on hermoheikko eikä pysty hoitamaan kotia ja huushollia. Me olemme ne kelvottomat Bertilin ympärillä, jotka tekevät hänen elämästään raskasta. Siitä hän kyllä muistaa muistuttaa. Nyrkein ja sanoin. Ei koskaan muiden edessä. Muiden silmissä olemme verraton perhe, joka auttaa vaikutusvaltaista perheenpäättä, kun Höganäs-Billesholm aikoo ruveta vuolemaan kultaa hänen maillaan. Bertil ei sano mitään siitäkään, että on todellisuudessa viidennen polven maanviljelijä, joka silkasta onnenkantamoisesta omisti sen maapalan, jolla kaivosyhtiö haluaa kaivaa. Maa on tietysti myyty. Kellään saarelaisella ei ole varaa investoida sellaisiin koneisiin ja työkaluihin, joita kaivoksen avaaminen vaatii. Eikä rahdata murskattua malmilouhetta mantereelle rikastettavaksi.

Bertil mahtaillee ja mielistelee johtaja Erlandssonia. Hinkkaa paksuja sormia melkein koomisesti vastakkain. Ihan kuin olisi elokuvan roisto, ahne ja kateellinen, vaikka pärjäämme paremmin kuin useimmat saarelaiset. Meillä on maata mantereella ja saarilla. Arvokasta maata, jolle Bertil toivoo avaavansa vielä

jonakin päivänä oman kaivoksen. Mutta mikään kaivoksen kymppi hän ei ole, vaikka voisi lähteä Etelä-Ruotsiin ja käydä siellä kurssin. Etupäässä hän seisoo katsomassa, kuinka muut uurastavat. Mutta metsästä hän on hyötynyt. Kaivoksessa tarvitaan puutavaraa tukirakenteisiin ja kiskoilla kulkeviin louhevaunuihin. Jos louhiminen onnistuu, Bertilistä tulee yksi saaren vauraimmista miehistä. Mutta sekään ei riitä. Hän haluaa koko ajan enemmän. Pienikin epäily siitä, että löytöjä on tehty josakin muualla, on malka hänen silmässään.

Eikä sitä lievitä muu kuin viina.

3

Kaj odotti jo Köpmanjolmskajenilla, kun M/F Ulvön saapui laituriiin. Mette seiso i hänen vieressään yllään räikeä vaaleanpunainen housupuku ja kukallinen Odd Mollyn villatakki. Valkoisen Lexuksen takaovi oli jo auki, aivan kuin he haluaisivat panna Astridin nopeasti takapenkille ja lähteä saman tien liikkeelle.

Sofia istui peräkannella tyttö sylissään. Tuntui pahalta ajatella, että hänen oli jätettävä Astrid Kajn ja Meten huostaan, jotta he saisivat tutustumisaikaa, kuten Mette oli asian ilmaissut. Sofia oli ollut vähällä menettää sekä lapsen että oman henkensä kauheassa synnytyksessä, ja hänen oli hyvin vaikea päästää Astrid silmistään. Tord oli ainoa, jonka hoiviin hän saattoi Astridin uskoa. Joskus kun Sofia oli ollut yksin ja aivan uuvuksissa, hän oli pannut tytön pinnasänkyyn, mutta hakenut hänet lopulta omaan sänkyynsä huolimatta siitä, että kättilö oli ollut tiukasti vieressä nukuttamista vastaan.

Oli kivuliasta jo ajatellakin, ettei Astrid olisi hänen luonaan. Voisiko hän järjestää kohtauksen? Purskahtaa itkuun ja kieltäytyä antamasta lasta? *Lopeta*. Astrid olisi Kajn ja Meten luona vain muutaman päivän. Sofia hakisi hänet maanantaina töiden jälkeen, ja Kaj ja Mette palaisivat asuntoonsa Tukholman Kungsholmeniin ja tulisivat takaisin vasta seuraavana torstaina. He olivat sopineet, että tapaamiset toteutettaisiin aluksi tällä tavalla, ja kun Astrid kasvaisi siirryttäisiin vuoro- viikkosysteemiin. Kaj oli jäänyt osa-aikaeläkkeelle työstään

Vanhoilla synneillä on pitkä varjo.

Tunnelmallisen Ulvönin murhat -sarjan kolmannessa osassa komisario Sofia Hjortén ja Estonialta selvinnyt Fredrik Fröding saavat kinkkisen murhan tutkittavakseen. Samalla heidän on koetettava saada yhteisen menneisyytensä palat sopimaan yhteen. Idyllisessä saaristomaisemassa tunteet leiskuvat - eivätkä kaikki katso sitä hyvällä.

”Lina Areklew osaa loistavasti rakentaa tarinoita, joihin on kerrostettu yllätyksiä, synkkiä juonenkäänteitä ja ihmissuhteita juuri sopivassa määrin. Odotan seuraavaa kirjaa pakahtumaisillani!”

DAGENSBOK.COM

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-5916-1